

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

§. III. Quæ requiratur in Suscipiente Eucharistiam dispositio ex parte
Corporis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

ex ibid dictis. Secundo, Nec requiri amorem Dei purissimum, quod certum est contra aliquos Lovanienſes, docentes, hominem ante Communionem debere eſſe liberum ab omni malo habitu, & habere amorem ſine ulla mixtione amoris imperfecti: hinc merito Alex. VIII. damnavit hanc Propoſ. 23. *Similiter arcendi ſunt à Sacra Communione, quibus nondum ineſt amor Dei puriſſimus, & omnis mixtionis expers.* Tertio, Nec prærequiri impletionem pœnitentiæ injunctæ à Confefſario, ut etiam voluerunt aliqui Lovanienſes: hinc idem Alex. VIII. damnavit hanc 22. Prop. *Sacrilegii ſunt judicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam condignam de delictis ſuis pœnitentiam egerint.* Id etiam conſtat à poſteriori; nam, ſi ante Communionem deberet eſſe ſatisfactum pro peccatis, male Eccleſia præquireret Communionem ad lucrandas indulgentias loco ſatisfactionis pro peccatis. Demum, qui ſibi conſcius eſt culpæ gravis, ſi velit Euchariſtiam, tenetur ex præcepto, & quidem probabilius divino, obligante ſub gravi, præmittere Confefſionem Sacramentalem. At, quomodo obliget tum hoc præceptum, tum aliud confitendi quamprimum à Trid. impoſitum Sacerdotibus celebrantibus ex neceſſitate in peccato mortali, non præmiſſa ſacramentali Confefſione, ſed ſolum Contritione, vide in Tract. ſequ. de Pœnitentia diſp. 1. quæſt. 1. cap. 4. & 5. quod & ſupra citavimus.

§. III.

Quæ requiratur in Suſcipiente Euchariſtiam diſpoſitio ex parte Corporis?

NULLA Corporis macula per ſe impedit ſuſceptionem Euchariſtiæ, quam ſolum poteſt impedire per accidens, nimirum propter effectus ſecutos. Hinc non impedit pollutio involuntaria, imo nec voluntaria per pœnitentiam expiata, niſi reliquerit in animo magnam perturbationem, & alienationem à rebus ſpiritualibus, vel turpem recordationem, aut delectationem: quo caſu, uti & ſemper poſt culpabilem, melius eſt Communionem differre, niſi adſit juſta aliqua cauſa non differendi, puta magna Feſtivitas, regula Ordinis, vel ſi illa animi perturbatio, aut turpis recordatio putetur
exci-

excitata à dæmone ad impediendam frequentem Communionem: Sanch. *de Matr.* l. 9. d. 13. Bonac. Lug.

Hinc inferes, quid dicendum de copula conjugali. Porro copula conjugalis ob solam voluptatem exercita, quamvis simpliciter Communionem non impediat, cum non sit peccatum mortale; illam tamen impedit ex quadam decentia, & honestate: quare Consilii est Communionem in aliam diem differre, nisi adsit justa, & specialis causa communicandi eo die: si vero ex legitimo fine, & debita moderatione exerceatur, nullatenus impedit Communionem, quia est actus virtutis, ut habetur in cap. *Vir cum Uxore* 33. q. 4. Ita Pal. p. 13. n. 3. Monent tamen Doctores, conveniens esse, ut Conjuges nocte Communioni proxima, imo tota die, qua sumpta est Eucharistia, à debiti petitione abstineant ob reverentiam Sacramenti. A debiti vero serio, & constanter petiti redditione abstinendum non est, quia esset contra justitiam; imo; si quis conjugatus frequenter communicet, e. g. Dominicis, & festivis diebus, neque simplici Petitioni resistere debet: ne sit molestus conjugi, & occasionem præbeat frequentem Communionem interdicendi: si vero singulis tantum mensibus communicet, petentem debitum decet commonere, & rogare. ut à petitione desistat ob reverentiam Sacramenti suscipiendi; quod, si ægre ferat, petenti annuendum, & tunc reddens majori, qua poterit, devotione se ad Sacram Communionem disponet, sperans divinam gratiam sibi non defuturam ob opus conforme legi naturali, & divinæ.

Ob reverentiam huic Sacramento debitam stomachus communicantis debet esse ita dispositus, ut valeat retinere, & absumere species Eucharisticas. Hinc, qui continuo removet, vel qui cibos sumptos plane immutatos statim emittit per secessum, tenetur abstinere à Communionem; aliter gravem irreverentiam committeret: Sanch. Quarti, Gob. Si tamen bona fide sic communicet, & statim revomat, recipit effectum Sacramenti, nempe gratiam: sed in tali casu species purgari debent, & summi; quod, si purgari non possint, vel nemo sit, qui velit sumere, nefas esset comburere, sed immittendæ sunt in aquam, donec dissolvantur, & tunc aqua injicienda est in Sacram piscinam: Gob. apud Croix n. 553. In dubio, an sumens sit revomiturus, communius, & probabilius Doctores dicunt, non esse licitum communicare, contradicentibus Sann. & Gob. qui cum Suar. addunt,

addunt, in his, & similibus casibus licitum esse dare ægro minimam particulam, etiam in liquore, vel jusculo, licet hoc moraliter sit prius descensurum in stomachum. Non tenetur tamen abstinere à Communione, qui non identidem, sed aliquando, etiam si pluries per diem, revomit, quia non est morale periculum, ut eo præcise tempore vomitus eveniat, nec prudenter timentur, quæ raro eveniunt: Gob. Idem dic de continuo tussiente, quia, quamvis materia, quam ejicit, plerumque ascendat è pectore; non est tamen periculum ejiciendi Sacras species, si ad stomachum descenderint, quia alia est via, per quam cibus ad stomachum descendit, alia per quam sputa tussiendo excutiuntur: hæc est vena aspera, seu via respirationis ad pulmones, illa est œsophagus. Decens tamen est ad vitandum scandalum, ut sputum saltem intra spatium quinque *Pater, & Ave*, si nimirum abundet post susceptam Communionem, srophiole excipiat: Pal. Gob. Si quis post Communionem incidat in morbum, aut cum Communionem sumperit venenum, ita ut Medicus judicet, necesse esse, ut statim evomat, sumere potest potionem ad evomendum, *Ne Calix vitæ vertatur in mortem*, ut ait D. Th. q. 83. art. 6. ad 7. Species autem rejectæ à sordibus separatæ erunt detinendæ, aut injiciendæ in aquam, donec consumantur; & quod superest, in sacram piscinam conjiciendum, ut modo dictum est. Secluso scandalo, licitum est gladiato sumere Communionem: Gob.; imo hoc decere Equites S. Joannis, & similes, ait Jo. Sanch., quia gladius pro Fide gestandus est eorum insigne.

Præcipuum verò requisitum ex parte corporis est jejunium naturale, consistens in omnimoda abstinentia à cibo, & potu vel minimo servanda ex gravi obligatione rigorosi Præcepti Ecclesiastici non admittentis parvitatem materiæ à media nocte præcedente Communionem usque ad tempus Communionis: est certum, ex Conciliis, & communi sensu Doctorum. Ut autem aliquid frangat jejunium naturale, hæc tria requiruntur: Primo, Ut habeat rationem cibi, & potus: Secundo, Ut sumatur per modum comestionis, vel potationis, Tertio, Ut sumatur ab extrinseco.

Primo, *Ut habeat rationem cibi, & potus*. Id dicitur habere rationem cibi, vel potus, quod à stomacho alterari, & saltem ex parte digeri potest, & sic in substantiam hominis aliquo modo converti: Lug. Castr. Dian.

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. I Di-

Dicast. Gob. Jo. Sanch. Tamb. contra Nugn. Laym. & Bernal. putantes, non requiri ad rationem cibi, & potus, ut sit digestibile; sed priorem sententiam tenendam esse, ait Croix n. 561. Hinc fumus, nebula, aut quid simile cum aere in stomachum trajectum non frangit jejunium naturale, quia hæc non sunt comestibilia, aut potabilia, sed potius respirabilia. Dixi, *Saltem ex parte digeri potest*, quia, ut aliquid sit cibus, vel potus aptus frangere jejunium naturale, non est necesse, ut secundum se totum digeri possit, sed sufficit, si aliquam partem habeat digestibilem, ut probabiliter habent uniones redacti in pulverem, & aurum potabile; & idcirco frangunt ex Tamb. jejunium. Idem probabilius dicendum cum Croix n. 562. contra Dicast. de terra, quam prægnantes aliquando solent appetere, & comedere, necnon de creta, quam nonnullæ solent comedere, ut albescant, quia in his sunt saltem aliquæ partes admixtæ alterabiles à stomacho. Idem pariter dicendum cum Tambur. contra Dian. & Bernal de cera, quæ fere semper habet aliquid mellis admixtum, de charta, & filo ex lino, quæ ex herbis fiunt, de sceno, & palea, quæ in substantia sua sunt herbæ, ac demum de quocunque pulvere medicinali, etiam ex ossibus, & lapidibus contrito, quia se habet tanquam cibus medicinalis corporis. Econtra vero probabile saltem est, capillos, officula fructuum, plumbum, ferrum, solida frustra auri, fila ex serico, vel lana, &c. non frangere jejunium, quia nec sunt alterabilia in stomacho, nec digestibilia: Ledesm. Lug. Jo. Sanch. Dian. Tamb. contra Pal. & alios. Putat Vasq. venenum non frangere jejunium, utpote non ordinatum ad cibum humanum: sed probabilius est frangere jejunium ex eo, quod in eo contineantur partes, quæ natura sunt cibus humanus.

Secundo, *Ut sumatur per modum comestionis, aut potationis*. Sumitur aliquid per modum comestionis, vel potationis, quando id, quod trajicitur in stomachum, & modus trajiciendi sufficit, ut quis in morali æstimatione censeatur comedisse, vel bibisse: Tann. Leand. Gob. Unde, si musca involaret in fauces, & statim seipsam in stomachum inferret, non violaretur jejunium: contra vero violaretur jejunium, si involaret in fauces, & homo postmodum deglutiret: Lug. Rhod. Tamb. Similiter, quidquid se habet per modum salivæ, etiam si ab extrinseco salivæ advenerit, non frangit jejunium; quia

quia non censetur in stomachum immitti per modum comestionis, aut potationis; dicitur autem se habere per modum salivæ, quod, cum sit minimum, & à saliva inseparabile, quamvis nondum in illam conversum, simul cum saliva deglutitur: ut si quis os abluat, & ejus aquæ stillula salivæ immixta postea deglutiatur: Suar. Vasq. Gran. Dicast. Gob. & quamvis D. Th. Lug. Fill. Bonac. Hurtad. requirant, ut id, quod trajicitur, præter directam intentionem trajiciatur, Henr. tamen Con. Tabien. & alii apud Avers. dicunt, non obstare, etiamsi advertenter trajiciantur parvæ reliquæ ciborum cœnæ præcedentis dentibus inhærentes, etiam data opera deglutitæ non violant jejunium, juxta Suar. Pal. Gob. Leand., vel quia faciunt unum moraliter cum cœna præcedenti, adeoque moraliter censentur sumptæ heri, non hodie; vel quia sumuntur per modum salivæ, non per modum comestionis: at, si sint ita magnæ, ut sensibilibus percipiantur in lingua, deberent exspui, & si deglutirentur, frangerent jejunium naturale, quia tales ciborum reliquæ nec censentur trajici in stomachum per modum salivæ, nec censentur moraliter sumptæ die præcedenti.

Quamvis Lez; & alii apud Dian. p. 5. t. 13. r. 1. putent, tabacum tam masticatum, quam fumatum violare jejunium, etiamsi nihil sensibile trajiciatur in stomachum; Dian. tamen, & Berg. citantes plures alios negant, per tabacum frangi jejunium; dummodo nihil deglutatur de folio; si autem aliquid fumi deglutiretur, adhuc negant Burgh. & March. contra Rayn. frangi jejunium, quia fumus descendit in stomachum per modum aeris, non cibi, aut potus, & veluti per actionem respirationis, non per modum comestionis, aut potationis; vide Croix n. 569. Item tabacum sumptum per nares, sive in pulvere. sive in fumo; imo secundum aliquos etiam guttulæ humoris per nares attractæ neque violant jejunium, quia hæc omnia non sunt comestio, aut potatio, sed vel trajectio salivæ, vel respiratio, vel attractio, seu afflatio narium: Bourdev. Avers. apud Croix n. 570. Idem odor qualiscunque neque violat jejunium, quia neque est cibi, aut potus, neque sumitur per comestionem, aut potationem, sed veluti per respirationem, Tamb. Gob. Pign. contra De Leon. Demum, si quis in flumen lapsus invitus sumat aquam, aut si alicui in somno, vel violenter ingeratur cibus in fauces, Bosco dicit.

dicit, non frangi jejunium: sed merito contradicunt Iug. Vasq. Tamb. Dian. Averf. quia vitaliter fumitur per comestionem, vel potationem.

Tertio, *Ut sumatur ab extrinseco.* Hinc est, quod saliva non frangit jejunium naturale: item, si sanguis è gingiva, aut sanies è pustula oris fluens deglutatur, non frangit jejunium: D. Tho. Suar. Tann. apud Croix n. 565. Idem sentit Quarti citans D. Th. Suar. Lug. & alios, etiamsi sanguis in os defluens ex industria deglutatur, etiam animo se nutriendi, quia talis intentio non potest dare sanguini illi rationem cibi ab extrinseco: quod, si sanguis fugeretur è vulnere digiti, violaretur jejunium, quia, cum fumeretur à membro corporis tam distante, censeretur sumi ab extrinseco: Lugo, Tamb. Idem est, si mulier è suis mammillis fugeret lac; vel si aliquis in os admitteret. & deglutiret, quod ex oculis, vel naribus defluit.

Post sumptam Eucharistiam nullum est præceptum jejunandi, sed potest statim absque peccato sumi cibus, aut potus: Pal. p. 13. n. 10. Verum, quamvis præceptum non sit servare jejunium; est tamen maxime conveniens, quousque species Eucharisticæ credantur absumptæ, ne cibus ille coelestis terrenis hisce, & materialibus misceatur: consumuntur autem species in laico intra dimidium quadrantis, in Sacerdote intra quadrantem: ita Lugo ex judicio Medicorum à se consuëtorum: Tamb. autem ex Jo. Sanch. notat, citius à valido, quam à debili stomacho: regulariter tamen ab omnibus intra horam absumi, & affert casum infirmi, qui post mediam horam species integras ejecit.

A generali doctrina de jejunio præmittendo sumptioni Eucharistiæ excipiendi sunt aliqui casus. I. est de constituto in periculo mortis. Dicitur autem constitutus in periculo mortis omnis ille, cui invito mors imminet, sive ratione morbi, vulneris, aut veneni, sive ex sententia Judicis. Dixi *Invito*; nam, si ipse se conjiciat in mortem, non censetur esse in illius periculo: Croix num. 585. Igitur constitutus in periculo mortis, si non possit commode jejunus sumere Viaticum, potest sumere non jejunus, ut certum est ex communi praxi Ecclesiæ; & probabiliter etiam pluries durante eodem periculo, seu eadem infirmitate, ut aliis relatis docent Suar. Bon. Pal. n. 13. contra Vasq. dicentem, constitutum in periculo mortis non posse, nisi semel, communicare.

non jejunum. Quod, si quæras, quot dies intercedere debeant inter Communionem, & Communionem? Respondent Suar. Fag. Bon. & alii communiter sex, aut octo dies. At Pal. n. 14. dicit, vel sentiendum esse cum Vasq. vel affirmandum non solum post sex, vel octo dies posse aliquem iterum Viaticum sumere, sed etiam singulis diebus. Emm. Sa. sine ulla limitatione dicit, posse infirmum sæpius in eodem morbo communicare non jejunum, quoties expetere videtur. Laym. existimat, si aliquis assuetus est frequenter communicare, vel sacrificare, & propter devotionem, ac desiderium difficile abstineat, posse ipsi permitti, ut altero statim die iterum Eucharistiamumat non jejunus, dummodo mortis periculum instare videatur. Addit, posse Sacerdotem constitutum in periculo mortis sacrificare non jejunum ad se communicandum; secus vero ad dandum Viaticum alteri, ut communiter docent Doctores contra Major,

II. Sumitur ex reverentia debita Sacramento; si enim prudens timor adsit alicujus gravis irreverentiæ, vel quia Sacramentum in manus Infidelium esset deveniturum, vel quia ab animali, vel igne esset absumendum, vel ab aliquo alio irreverenter tractandum, poterit non solum Sacerdos sed eo deficiente etiam laicus non jejunus sibi propriis manibus ministrare; quia, quod in reverentiam Sacramenti statutum est, non debet in ejusdem irreverentiam cedere: ita ex omnium sententia docent Vasq. Suar. Con. Fag. Laym.

III. Sumitur ex perfectione Sacrificii, & potest tripliciter evenire; Primo, Si Sacerdos per inadvertentiam aquam loco vini in calice posuerit, & sumpserit: Secundo, si post consecrationem recordetur, se non esse jejunum: Tertio, Si facta consecratione sacrificium absolvere nequeat, vel quia moritur, vel quia sensibus destituitur: in his casibus poterit, vel idem, vel alius Sacerdos (si idem non possit) etiam non jejunus communicare, ne Sacrificium relinquatur imperfectum, quia lex conficiendi Sacrificium perfectum prævalet legi de præmittendo jejunio: ita iidem præcit. Doctores. Huc reducitur casus de reliquiis hostiarum consecratarum, quæ reperiuntur in corporali, vel in patena, quæ, utpote pertinentes ad idem Sacrificium, sumi possunt à Sacerdote etiam post ablutionem, de quo tamen satis dictum est cap. præced. §. 2.

IV. Receptus ab omnibus est, cum violatur jejunium simul cum Communionem accepta, ut contingit, cum in feria 6. hebdomadæ sanctæ Sacramentum mixtum vino sumitur. maxime si pars vini descendat ad stomachum ante Sacramentum: item, cum sacra hostia hæret labro calicis, nec facile digitis inde dimoveri potest, & sumi; tunc enim expedit vinum infundere, & simul cum illo sumere: item, cum palato hæret, poterit imo expedit semel, & iterum abluitionem sumere: quia in his casibus violatio jejunii moraliter non censetur Communionem præcedere: Suar. Vasq. Laym. Bon. Pal.

V. Si gravis nota Sacerdoti immineat, nisi celebret non jejunus, ut si incepta Missa recordetur, se non esse jejunum, prævideatque, quod, si desistat manifestando causam, Populus non acquiescet; quin imo grave quid sit suspicaturus, & scandalum sumpturus: tunc poterit Missam proficere, & non jejunus celebrare, quia præcepta Ecclesiæ non obligant cum tanto rigore: ita præcitat. Doctores.

Quæres, Quid agendum in dubio, an sis jejunus?

Respondeo, Si dubium sit positivum, ita ut probabiliter iudices, te esse jejunum, potes communicare. Si autem dubium sit mere negativum, distinguendum est; si casus ita se habeat, ut scias, te post mediam noctem fuisse jejunum, & dubites, an postea aliquid deglutiveris, quamvis Sanch. Fag. Rodr. Villal. Bon. Oviedo, Pal. Schild. dicant, non esse licitum communicare; at tamen Card. Lug. Laym. Caram. Vasq. Bard. Dicast. Carden. Boss. Rayn. Dian. probabiliter docent oppositum: quia quivis habet jus communicandi, nisi sciat, se prohiberi à Communionem. Præterea non tenetur positive probare, se esse idoneum, sed satis est, si sciat, se fuisse idoneum, & non sciat, se amplius non esse: vide Croix n. 576. Si vero scias, te aliquid cibi, vel potus sumplisse, nescias tamen, utrum ante, an post mediam noctem sumplisses? Jo. Sanch. Dicast. Gobat. Bosco adhuc putant, posse communicare, & idem, ut probabile, sustinent Med. Laym. Rhod. Tambur. Burg. Card. Dian. quia adhuc videtur esse in possessione jus communicandi, usquedum probetur supervenisse impedimentum. Alii vero cum D. Th. Sanch. Boss. Lugo, Bernal. dicunt, etiam non posse

posse communicare, quia; cum sciat, se comedisse, videtur esse in possessione præceptum prohibens, non libertas: v. Croix n. 577.

Notandum hic, mediam noctem computandam esse à primo pulsu horologii; unde, si quis aliquid cibi, vel potus tunc haberet in ore, probabilius ex Con. & Jo. Sanch. contra Gob. tenetur ejicere, si vellet manere jejunos pro die sequenti; sicuti deberet etiam ejicere saccharum, vel quid simile ori impositum ante mediam noctem, juxta communem, & certam sententiam, ut ait Croix num. 580. contra Amic. & alios. Notandum præterea, quod, ubi sunt plura horologia non certo aberrantia, quæque ordinarie bene diriguntur, quivis potest se accommodari posteriori horologio, ita, ut possit communicare die sequenti, etiam si comederit, aut biberit aliquid post mediam noctem secundum unum horologium, sed nondum secundum alia.

Quæ hic dicta sunt de volente communicare, intelligenda sunt etiam de volente sacrificare.

CAPUT V.

De Obligatione suscipiendi Eucharistiam.

EUCHARISTIAM in re susceptam non esse necessariam necessitate mediæ ad salutem, tenent Catholici omnes cum Arcudio l. 3. c. 42. & sequ. contra Armenos apud Suar. d. 40. sect. 2. qui dixerunt, realem Eucharistiæ susceptionem esse omnibus necessarium medium salutis; & idcirco cum baptismo dabant etiam Eucharistiam infantibus. Porro Eucharistiam non esse parvulis ad salutem necessariam, definitum est à Trid. *sess. 21. can. 4.* *Si quis dixerit, parvulis, antequam ad annos discretionis pervenerint, necessariam esse Eucharistiæ Communionem, anathema sit:* neque esse necessariam adultis, constat ex communi sensu omnium Fidelium, qui censent, salvari illum adultum, qui credens statim post baptismum moritur, juxta illud Marc. ult. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit:* quod etiam definit Trid. *sess. 5. in Decr. de Peccat. Origin.* dicens, simpliciter omnem baptizatum esse hæredem Dei, cohæredem autem Christi, ita ut nihil prorsus eum ab ingressu Cœli removeretur. Non solum autem in re suscepta, sed neque in